

PLATFORM INFORMATIESAMENLEVING

21 NOVEMBER 2025

BIJEENKOMSTIMPRESSIE DOOR JAN PIERIK,
BURGEMEESTER VAN BORNE

In een licht winters Dieka troffen vrijdag 21 november 2025 lokale- en provinciale bestuurders elkaar bij het VNG-Overijssel Platform Informatiesamenleving.

Voorzitter Jorrit Eijbersen opende de zeer goed bezochte bijeenkomst en verwees naar de afspraak in de voorjaarsvergadering om ervoor te zorgen dat de agenda ook onderwerpen bevat die aansluiten op de actualiteit. Om die reden hebben we in deze vergadering een hoofdspreker die ingaat op desinformatie, toegespitst op gemeenten en de komende gemeenteraadsverkiezingen.

Maar eerst het woord aan Peter Sniijders, de voorzitter van de VNG-commissie Informatiesamenleving.

In zijn inbreng staat de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS) centraal, de overheidsbrede beweging naar één sterke en veilige digitale basis voor Nederland. Vanuit de NDS werken gemeenten, provincies, waterschappen en het rijk voor het eerst intensief samen aan digitalisering. We zijn als land al vaak te klein, laat staan als (samenwerkende) gemeenten. Collectieve aanpak is daarom essentieel.

Met een gedeelde visie en een gezamenlijk doel zetten we een cruciale stap voorwaarts, waarmee we Nederland digitaal veilig houden en zorgen voor goede dienstverlening aan burgers en bedrijven. In de strategie staan 6 prioriteiten, waarvan er drie voorop gaan: AI, Cloud en Digitale Veiligheid. In de VNG ALV van eind november wordt hierover gestemd.

“We zijn als land al vaak te klein, laat staan als (samenwerkende) gemeenten. Collectieve aanpak is daarom essentieel.

Gaande de bijeenkomst kwam ook de actualiteit aan de orde, de Amerikaanse overname van een DigiD-partner en eerder dit jaar de overname van het beveiligingsbedrijf Zivver. De onrust die hierover loskomt illustreert de bewustwordingsfase waarin we nu zitten. Willen/kunnen we ons losmaken van de groeiende afhankelijkheid van de big five? Zijn er Nederlandse/Europese alternatieven waardoor we strategische autonomie kunnen verkrijgen? Thema's die roepen om een MINISTER Digitalisering en structurele investeringsruimte!!

PLATFORM INFORMATIESAMENLEVING

21 NOVEMBER 2025

BIJeenkomstimpresie door Jan Pierik,
BURGEMEESTER VAN BORNE

Aan de aanwezige bestuurders van de Overijsselse gemeenten de oproep om deze ontwikkelingen te agenderen binnen de eigen gemeente. Organiseer sessies met de gemeenteraden hierover. Ik voel me aangespoord om dit samen te doen met de nieuwe gemeenteraden van de gemeenten waarmee we samenwerken op ICT-gebied.

Tot slot vestigt Peter de aandacht op het dossier Sociale Media. In de commissie wordt aangestuurd op het maken van een bewuste keuze en worden criteria uitgewerkt voor een gezonde digitale publieke ruimte. Inzetten op alternatieven betekent ook uitfaseren van sociale media die niet voldoen aan de democratische basislijn.

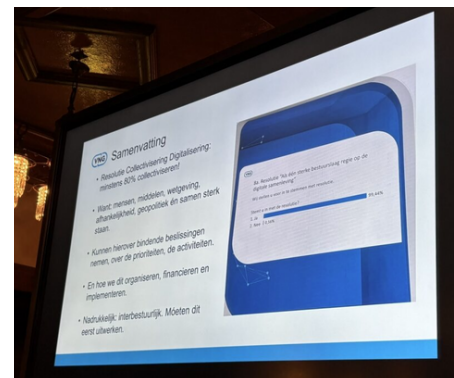
Gast spreker Maarten Hillebrandt (Universiteit Utrecht) nam ons vervolgens mee op het thema "Desinformatie op lokaal niveau". Waar moeten we ons op richten en wat kunnen we eraan doen.

In de algemene intro stipte hij aan dat desinformatie onderscheiden moet worden van misinformatie, maar in de snelle tijd waarin we leven wel kan leiden tot dezelfde effecten. Bewuste misinformatie, dus desinformatie kan zich bij verkiezingen op verschillende manieren manifesteren. Daarbij zijn er meestal twee doeleinden:

1. Beïnvloeding stemgedrag (gebleken is trouwens dat de publieke opinie over lokale kandidaten sterker beïnvloedbaar is);
2. Ondermijning van vertrouwen (denk aan verspreiding van onjuist informatie over stemlocaties en -tijden of het uiten van twijfels over de eerlijkheid van het proces).

Desinformatie kan leiden tot een afnemend vertrouwen in publieke instituties, ondermijning van verkiezingen en referenda en tot verscherping van maatschappelijke tegenstellingen / polarisatie en onderdrukking van het vrije en openbare debat.

Is dit nu nieuw? Is het niet van alle tijden? De technologische component heeft vaker een grote rol gespeeld. Denk aan de opkomst van de nazi's in Duitsland door de effectieve inzet van radio. Onderscheidend is wellicht de snelheid waarmee het nu wordt verspreid. Onderscheidend is wel dat de technologie zich beweegt van massamedia naar bubbelbenadering. De groep onder de 30 lijkt afgehaakt wat betreft "reguliere" media en voedt zich via socials. Maar een relativisering is ook nodig, want de mediawijsheid van burgers neemt gelukkig toe.

PLATFORM INFORMATIESAMENLEVING

21 NOVEMBER 2025

BIJeenkomstimpresie door Jan Pierik,
Burgemeester van Borne

De ervaringen in Amsterdam, Utrecht en Rotterdam laten zien dat lokale overheden nog vooral zoekend en experimenterend zijn wat betreft mogelijk handelen tegen desinformatie. Hetzelfde geldt voor het middenveld terwijl burgers daarentegen voorstander zijn van krachtig optreden: doe iets, doe het maar gewoon.

Overheden worstelen naar mijn mening terecht met het vraagstuk van interveniëren rond desinformatie. Is het immers niet de kracht van onze democratie dat we ruimte bieden aan een zo breed mogelijk geluid. Natuurlijk moeten we wel investeren in het bevorderen van digitale geletterheid en – wijsheid. Maar de suggestie dat je grip kunt krijgen op alle desinformatie is een illusie en is ook in termen van daarmee gepaard gaande surveillance ongewenst.